

Europa-
Kommissionen

DEN EUROPÆISKE SOCIALFOND INVESTERING I MENNESKER

Hvad er ESF, og hvad kan den?

Hverken Europa-Kommissionen eller en person, der handler på Kommissionens vegne, kan holdes ansvarlig for eventuel anvendelse af oplysninger i denne publikation.

© Omslagsfoto: iStockphoto

Enhver anvendelse eller gengivelse af fotografier, der ikke er omfattet af De Europæiske Unions ophavsret, kræver ansøgning herom hos ophavsretsindehaveren/-indehaverne.

*Europe Direct er en service, der har til formål at hjælpe
med at besvare Deres spørgsmål om
Den Europæiske Union*

Frikaldsnummer (*):
00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Nogle mobiloperatører tillader ikke opkald til 00 800-numre
eller tager betaling for sådanne opkald.

Yderligere oplysninger om EU fås på internet via Europaserveren (<http://europa.eu>)
Katalogoplysninger samt referat findes bagest i denne publikation

Luxembourg: Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2012

ISBN 978-92-79-23800-0
doi:10.2767/63519

© Den Europæiske Union, 2012
Eftertryk tilladt med kildeangivelse

Printed in Belgium

TRYKT PÅ HVIDT PAPIR BLEGET UDEN BRUG AF FRIT KLOR (ECF)

HVAD ER DEN EUROPÆISKE SOCIALFOND?

EU ønsker at skabe flere og bedre job og et socialt rummeligt samfund. Disse mål er centrale elementer i Europa 2020-strategien for at skabe intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst i EU. Den aktuelle økonomiske situation gør denne udfordring endnu større.

© Getty Images

Indsatsen for at styrke beskæftigelsen

ESF er EU's primære instrument til at bevare arbejdspladser, hjælpe folk med at få bedre job og sikre mere retfærdige jobmuligheder for alle EU's borgere. Det sker ved at investere i menneskelig kapital, hvilket er en forudsætning for en konkurrencedygtig arbejdsstyrke. ESF bruger 10 mia. EUR årligt på at styrke jobmulighederne for millioner af indbyggere i Europa med særlig vægt på personer, der må overvinde hindringer for at finde arbejde, f.eks. unge eller ældre arbejdsøgende. Denne fokus på dårligt stillede grupper er en del af indsatsen for at styrke »social inklusion« og et tegn på, hvor vigtig beskæftigelse er som led i at hjælpe folk med at blive bedre integreret i samfundet og i dagligdagen.

Projekter for mennesker

ESF er ikke en arbejdsformidling – ESF tilbyder ikke folk job. ESF finansierer derimod projekter i EU-lande, der hjælper millioner af mennesker med at forbedre deres jobmuligheder. Det sker ved at finansiere titusindvis af lokale, regionale og nationale beskæftigelsesrelaterede projekter i hele EU, lige fra små projekter, der ledes af lokale velgørhedsorganisationer med henblik på at hjælpe handicappede med at finde passende arbejde, til nationale projekter til fremme af erhvervsuddannelse i hele befolkningen. ESF-projekterne er vidt forskellige, hvad angår deres udformning, størrelse og målsætning, og de henvender sig til en bred vifte af målgrupper. Der findes projekter rettet mod uddannelsessystemer, lærere og skolebørn, mod unge og ældre arbejdsøgende og mod potentielle iværksættere med enhver tænkelig baggrund. ESF sætter mennesker i centrum.

ESF - HVORDAN GØR ESF EN FORSKEL?

En solidarisk fond

35% af Europas befolkning bor i mindre velstående regioner, som modtager mere end to tredjedele af ESF's budget, mens den sidste tredjedel går til mere velstillede regioner. Så alle lande og områder modtager altså støtte fra ESF, men dem, der har størst behov, får mest, og denne støtte har enorm betydning. Hvert år hjælper ESF omkring 11 millioner mennesker. Heraf er over 7 millioner arbejdsløse eller ikke-erhvervsaktive, 5,7 millioner er kvinder, og over 3 millioner er under 25 år. Næsten 1 million tilhører indvandrergrupper og etniske minoriteter, f.eks. romaer, mens 400 000 har et handicap. I en tid med høj arbejdsløshed gør støtten fra ESF en reel forskel for folks muligheder for at finde arbejde og forbedre deres levestandard.

Prioritering

Kommissionen og EU-landene beslutter i fællesskab ESF's prioriteringer, og hvordan ESF skal bruge sine betydelige ressourcer. Der findes projekter, der styrker arbejdstageres og virksomheders tilpasningsevne ved at oplære dem i nye kompetencer og nye måder at arbejde på. Andre projekter

går ud på at forbedre adgangen til beskæftigelse ved at hjælpe unge mennesker med overgangen fra skole til arbejde eller uddanne lavt kvalificerede arbejdssøgende for at forbedre deres chancer for at finde arbejde. Faktisk udgør erhvervsuddannelse og adgang til livslang læring med henblik på at give folk nye kompetencer en stor del af mange ESF-projekter.

Fælles indsats

EU, nationale og regionale myndigheder og arbejdsmarkedets parter – dvs. fagforeninger og arbejdsgiverforeninger – er fælles om at beslutte, hvad ESF skal foretage sig, og overvåge, hvordan det virker. De konkrete ESF-projekter gennemføres af en lang række organisationer – offentlige instanser, velgørenhedsorganisationer og erhvervsdrivende foreninger, professionelle undervisningsudbydere eller en kombination heraf. Det væsentlige er, at støtten kanaliseres gennem organisationer med lokalkendskab, der ved, hvordan midlerne kan udnyttes bedst muligt til at forbedre folks jobmuligheder og -chancer.

© Getty Images

HVAD ER ESF?

Støtte til arbejdspladser og jobmuligheder

På grund af finanskrisen er indsatsen for at bevare folks arbejdspladser eller hjælpe dem hurtigt tilbage i arbejde, hvis de bliver arbejdsløse, blevet forstærket. Krisen truer mange virksomheder og arbejdstagere, og derfor går en række ESF-aktiviteter ud på at bevare beskæftigelsen. Hvis arbejdstiden bliver skåret ned, kan ESF-programmer hjælpe arbejdstagere med at uddanne sig for at forbedre deres kvalifikationer til gavn for deres arbejdspladser. Hvis jobtab er uundgåelige, kan ESF hjælpe med at give de arbejdssøgende de nye kompetencer, som arbejdsgiverne har brug for, så de arbejdssøgende hurtigt kan komme i arbejde igen.

Grønne arbejdspladser skaber vækst

Det spanske program 'grønne arbejdspladser' hjælper i alt 28 000 arbejdstagere ved at give dem de miljømæssige kompetencer og kvalifikationer, der er brug for i en økonomi i forandring. Arbejdstagere fra virksomheder og sektorer, der er i fare for omstrukturering, får førsteprioritet for hurtigt at hjælpe dem tilbage på arbejdsmarkedet. Initiativet støtter også omkring 1 000 nye virksomheder for at hjælpe nye grønne firmaer på vej.

Undervisningskompetencer i Letland

Nedskæringer i den offentlige sektor i Letland var motivationen til et projekt "Raising Teachers", der tilbød efteruddannelse til omkring 22 000 undervisere. Nogle blev omskoleet til at arbejde i andre sektorer, f.eks. inden for bogholderi eller projektledelse. Andre valgte at opgradere deres undervisningskompetencer med nye fag og til højere klassetrin.

Forbedret offentlig service

Når man er bange for at miste sit arbejde, er offentlige arbejdsformidlingskontorer ofte det første sted, man søger hjælp. De spiller en afgørende rolle for at få folk tilbage i arbejde og formidle information om uddannelsesmuligheder. I nogle tilfælde – især i mindre udviklede regioner – er de nødt til at forbedre deres service over for jobsøgende og andre. ESF-projekter i mange lande løfter kvaliteten af offentlige tilbud gennem uddannelse af medarbejdere, nye computersystemer og bedre strategisk planlægning og organisering. Det sker tit i fællesskab med andre EU-lande, der deler deres erfaringer.

Bedre uddannelsesmuligheder

Andelen af job for højt kvalificerede på arbejdsmarkedet vokser, mens efterspørgslen efter lavt kvalificeret arbejdskraft falder. Ifølge prognoserne vil denne tendens fortsætte. Det er én vigtig årsag til, at ESF støtter bedre uddannelse og flere muligheder for erhvervsuddannelse. ESF støtter indsatser i hele uddannelses- og erhvervsuddannelsessektoren, lige fra grundskoler over videregående uddannelser til livslang uddannelse for arbejdstagere i alle aldre. Desuden har bedre uddannelse andre fordele – velkvalificerede mennesker tjener mere i hele deres arbejdsliv end folk med få eller ingen kompetencer og kvalifikationer.

ESF's projekter forbedrer skoleuddannelsessystemer ved at opdatere undervisningsplaner, indføre it-systemer, udvikle lærernes kompetencer og tilskynde forældre til at engagere sig mere i deres børns uddannelse. Mange aktiviteter handler om at reducere antallet af unge, der forlader skolen for tidligt. Unge uden kvalifikationer har meget begrænsede jobmuligheder, så ved at opmuntre dem til at gennemføre deres uddannelse forbedrer ESF deres chance for at finde et arbejde. Men disse aktiviteter foregår også uden for skoleporten. Inden for videregående uddannelser etablerer ESF bedre forbindelser mellem universiteter og erhvervslivet for at sikre, at de unges kompetencer er relevante og efterspurgt og kan føre til bæredygtige karrierer.

ESF finansierer aktiviteter i hele EU for at hjælpe folk med at tilegne sig de kompetencer, de skal have for at kunne få et arbejde og forbedre deres beskæftigelsesegnethed. Erhvervsuddannelses- og kompetenceprojekter omfatter en lang række aktiviteter fra interne specialistprojekter i virksomheder, der giver medarbejdere nye kompetencer, til nationale klippekortsystemer, som giver arbejdstagere og arbejdssøgende mulighed for frit at vælge erhvervsuddannelse. ESF fremmer også livslang læring ved at hjælpe arbejdstagere med at tilegne sig nye kompetencer, efterhånden som deres karrierer nødvendiggør det.

ESF finansierer uddannelse og erhvervsuddannelse for alle, men støtten går især til folk med få eller ingen kvalifikationer.

Bedre muligheder for unge

Finanskrisen er især gået ud over beskæftigelsen blandt unge, hvilket ødelægger deres forhåbninger og truer den fremtidige vækst. ESF's projekter støtter hvert år over 3 millioner unge ved at give dem de kompetencer, som arbejdsgivere forlanger, og hjælpe dem i arbejde. Erhvervsuddannelse og mentorprogrammer hjælper lavt kvalificerede unge med at opgradere deres kompetencer og styrke deres jobmuligheder. De bedre kvalificerede får de ekstra kompetencer, der gør dem mere attraktive for arbejdsgivere, f.eks. inden for ledelse eller informationsteknologi.

ESF tilskynder også til mobilitet – tusindvis af unge mennesker tilegner sig arbejds erfaring og sproglige evner i udlandet. Det er også et mål at styrke praktikordninger, der tilbyder praktik kombineret med erhvervsuddannelse, så unge kan få de kompetencer, arbejdsgiverne har brug for.

Nye kompetencer til ældre arbejdstagere

© iStock

ESF hjælper årligt omkring 500 000 ældre arbejdstagere med at imødegå de udfordringer, der skyldes forskelsbehandling på grund af alder og behovet for at arbejde længere. Trods værdifuld erfaring er det svært for ældre arbejdssøgende at finde arbejde. Derfor har ESF projekter, der giver dem nye kompetencer, som forbedrer deres jobchancer og hjælper dem med at skifte karriere. Dem, der er i arbejde, kan opgradere deres kompetencer gennem uddannelse, så de kan yde mere, f.eks. ved at fungere som mentor for yngre arbejdstagere, og projekter for livslang læring giver alle arbejdstagere mulighed for at opdatere deres kvalifikationer og kompetencer, hvilket kan være med til at forlænge deres arbejdsliv og styrke deres sociale og økonomiske uafhængighed.

Mange ESF-projekter har medvirket til at ellers traditionelt tænkende små og mellemstore virksomheder og chefer har ansat driftige unge mennesker til nye virksomhedsaktiviteter med henblik på at fremme innovation inden for nye design, nye teknologier og nye eksportmarkeder.

En hjælpende hånd til dem, der har brug for det

Selv om Europa er et af de mest velstående områder i verden, lever 16% af EU's borgere i fattigdom – hvilket svarer til ca. 80 millioner mennesker. Mange af dem er arbejdsløse, for modløse til at lede efter arbejde eller tilhører dårligt stillede grupper. De omfatter enlige forældre med forsørgerpligt, handicappede, hvis kompetencer arbejdsgivere tvivler på, nye indvandrere med dårlige sprogkunderskaber og minoriteter, såsom romaer, der udsættes for åbenlys forskelsbehandling. Selv om velfærdsordninger et langt stykke hen ad vejen afhjælper disse problemer, vil en vej til beskæftigelse være en bedre løsning for mange på grund af den uafhængighed og de sociale fordele, det medfører at være i arbejde.

Hvert år hjælper ESF's projekter omkring 400 000 handicappede, tit ved at arbejde med potentielle arbejdsgivere, om at finde fleksible løsninger som f.eks. at tilpasse arbejdspladsen eller ved at etablere erhvervsdrivende foreninger, der kan tilbyde handicappede job, som de kan passe trods deres handicap. ESF hjælper jobsøgende indvandrere med at tilegne sig sprogkunderskaber og med at få anerkendt deres kvalifikationer. Ved at lægge vægt på at skaffe romaer bedre jobmuligheder er ESF med til at styrke deres integration i samfundet i Europa. Det sker bl.a. ved at tage hånd om spørgsmål som uddannelse, beskæftigelse, ligestilling mellem kønnene og sundhed.

Bedre adgang til børnepasning går hånd i hånd med højere beskæftigelse for kvinder. Det viser, hvor vigtigt adgangen til børnepasning er for at fremme kvinders jobmuligheder.

Et andet vigtigt område er hjælp til kvinder i arbejde. I nogle lande har mange aktiviteter til formål at lette adgangen til børnepasning, så kvinder hurtigere kan vende tilbage til arbejdsmarkedet. Andre tilskynder kvinder til at tilegne sig tekniske kompetencer og it-kompetencer, hvilket åbner nye døre, eller får succesfulde forretningskvinder til at fungere som mentorer for kvinder, der ønsker at starte egen virksomhed. Hvert år hjælper ESF 5,7 millioner kvinder med at forbedre deres jobmuligheder.

Ud af de 11 millioner mennesker, ESF hjælper hvert år, er 900 000 indvandrere eller fra etniske minoriteter som f.eks. romaerne.

Støtte til iværksættere og jobskabelse

Iværksætteri er afgørende, fordi det skaber nye arbejdspladser. Ud af de omkring 23 millioner virksomheder, der findes i Europa, er 99% små virksomheder, og de repræsenterer to ud af tre job i den private sektor. Derfor støtter ESF iværksætteri. Men ikke nok med det: Ved at hjælpe dårligt stillede personer med at etablere deres eget firma hjælper ESF dem også til at kunne klare sig selv. Der er altså også betydelige sociale fordele involveret. Ordet »iværksætter« kan dække over mange forskellige mennesker: en mor, der gerne vil drive en e-butik fra hjemmet, en indvander med erfaring som boligmontør, der vil åbne et lille firma og ansætte et par venner, eller en gruppe videnskabsfolk, der ønsker at markedsføre en ny teknologi. ESF tilbyder alle disse personer en række muligheder. såsom lederkurser, mentorordninger og vejledning om formaliteterne i forbindelse med opstart af og den første tid i en ny virksomhed, erhvervsuddannelse af medarbejdere, adgang til iværksætternetværk og støtte til eksport og internationalisering, hvis det er nødvendigt.

ESF's støtte rækker længere end bare uddannelse og vejledning. Adgang til kapital – små erhvervslån til støtte for virksomheder i den første tid – er et stort problem for mange nye iværksættere. Bankerne vurderer ofte, at det er for risikabelt at låne til dem. Derfor tilbyder mange ESF-projekter mikrolån til små iværksættere. Disse mikrofinansieringsprojekter kan være begrænset til en bestemt region eller rettet mod særlige grupper, f.eks. indvandrere eller unge. I modsætning hertil samarbejder den europæiske mikrofinansieringsfacilitet Progress på europæisk plan med ydere af mikrokredit i medlemsstaterne og tilbyder lån på op til 25 000 EUR til iværksættere og nye virksomheder i hele EU.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Hvem kan få støtte fra ESF?

ESF-støtte er tilgængelig gennem medlemsstaterne og regionerne. ESF finansierer ikke projekter direkte fra Bruxelles. ESF-programmer gennemføres gennem individuelle projekter drevet af de deltagende organisationer, som kan være af mange forskellige typer, f.eks. offentlige myndigheder, selskaber, ikkestatslige organisationer og arbejdsmarkedsparter, der er aktive inden for beskæftigelse og social rummelighed. Interesserede

organisationer skal kontakte ESF's forvaltningsmyndighed i deres land eller region.

Hvor stammer ESF's midler fra?

ESF's midler stammer fra EU's budget og matches af nationale bidrag. ESF repræsenterer over 10% af EU's samlede budget. I perioden 2007 til 2013 beløb ESF's budget sig til 75 mia. EUR – eller omkring 10 mia. EUR om året.

© Shutterstock

HVORDAN SER ESF'S FREMTID UD?

I perioden 2014 til 2020 vil ESF fortsat være EU's primære instrument til investering i menneskelig kapital. ESF vil yde konkret støtte til folk, der prøver at finde et job eller beholde deres nuværende job. Gennem uddannelse og erhvervsuddannelse vil ESF bidrage til at fremme en konkurrencedygtig europæisk arbejdsstyrke. ESF vil optrappe sin indsats til bekæmpelse af arbejdsløshed og social udstødelse blandt sårbare grupper,

dvs. lavt kvalificerede personer, etniske minoriteter, herunder romaer, ældre, enlige forældre og migranter, og endelig vil ESF arbejde for opbygning af institutionel kapacitet. For at forøge effekten af sådanne tiltag vil støtten blive koncentreret om et begrænset antal prioriteter i overensstemmelse med EU's strategi for vækst og beskæftigelse og fælles indsatser til at overvinde følgerne af finanskrisen.

Europa-Kommissionen

Den Europæiske Socialfond: investering i mennesker - Hvad er ESF, og hvad kan den?

Luxembourg: Den Europæiske Unions Publikationskontor

2012 — 8 s. — 14,8 × 21 cm

ISBN 978-92-79-23800-0

doi:10.2767/63519

SÅDAN FÅR MAN FAT I PUBLIKATIONER FRA EU

Gratis publikationer:

- Via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).
- Hos Den Europæiske Unions repræsentationer eller delegationer.
Kontaktoplysninger kan findes på: <http://ec.europa.eu> eller fås ved at sende en fax til +352 2929-42758.

Betalingspublikationer:

- Via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Betalingsabonnementer (f.eks. *Den Europæiske Unions Tidende* og samlinger af afgørelser fra Den Europæiske Unions Domstol):

- Via Den Europæiske Unions Publikationskontors salgskontorer (http://publications.europa.eu/others/agents/index_da.htm).

Denne brochure fortæller om Den Europæiske Socialfond (ESF). Den forklarer, hvad ESF er, og hvad den foretager sig, og beskriver, hvordan ESF-aktiviteter hjælper mange forskellige grupper af mennesker fra hele EU med at tilegne sig nye kompetencer og forbedre deres jobmuligheder.

Som tillæg til denne brochure findes der en serie på 27 landeark, et for hver EU-medlemsstat. De indeholder landespecifikke oplysninger om ESF-støtte og -programmer og illustrerer ved hjælp af eksempler på virkelige projekter, hvordan ESF-støtte styrker beskæftigelsen og den sociale samhørighed.

Du kan læse mere om Den Europæiske Socialfond og om, hvad den gør for Europas borgere, især i dit land, på ESF's websted: <http://ec.europa.eu/esf/>

